

1. Úvodní lekce

3/10/06

JIHOCENTRÁLNÍ (TZV. MAĎARSKÁ) ROMŠTINA

Realizace: dvousemestrální seminář (2/0 + 2/0); předmět ROM0118/0119 „Výběrový seminář 1/2“ (romistika, bakalářské studium jednooborové) = ROM0416 „Specializační seminář“ (romistika, magisterské studium dvouoborové, II. cyklus) = ROM0514 „Výběrový seminář“ (romistika, magisterské studium jednooborové navazující)

Sylabus: Cílem kurzu je seznámit posluchače s lexikálními a gramatickými zvláštnostmi jihocentrálního romského dialektu (tzv. maďarská romština), jímž mluví část dlouhodobě usedlých Romů na jižním Slovensku a v severním Maďarsku, a umožnit jim tak aspoň jeho pasivní ovládnutí. Kurz sestává z teoretických přednášek k dialektologii „naší“ romštiny, k jazykovému kontaktu romštiny zvl. s maďarštinou a k jednotlivým gramatickým jevům jihocentrální romštiny; z poslechu nahrávek a čtení textů; a z praktických jazykových cvičení. Součástí kurzu je zhruba týdenní výzkumný pobyt v některé z romských lokalit na jižním Slovensku, příp. v severním Maďarsku.

Podmínky

1. Základní strukturní znalost tzv. slovenské romštiny.
2. Schopnost číst odborné texty v angličtině a němčině.

Atestace: Z

1. Pravidelná domácí příprava, zvl. četba odborné literatury a vypracovávání krátkých úkolů a referátů. Minimálně 80% docházka.
2. Pořízení, transkripce a analýza nahrávky, příp. dialektologického dotazníku v některé varietě jihocentrální romštiny.

Praktické informace: handouty na <http://ulug.ff.cuni.cz/osobni/elsik.html>

I. zimní semestr – teorie

1. Základní informace
2. Dialektologie: místo jihocentrálních dialektů v rámci romštiny
3. Jazykový kontakt: vliv maďarštiny
4. Lexikon
5. Fonologie
6. Flexe slovesa a spony
7. Funkční slova
8. Derivace slovesa
9. Nominální morfologie

II. leden/únor 2007 – výzkumný pobyt na Slovensku

III. letní semestr – analýza a cvičení

- bude obsahovat lekce s rodilými mluvčími

ÚKOLY

1. Přečtěte si oddíly 1.1–1.4 (s. 1–10) rukopisu
http://ulug.ff.cuni.cz/osobni/elsik/Elsik_1999_Rumungro.pdf
2. Přečtěte si s. 1–8 rukopisu
http://ulug.ff.cuni.cz/osobni/elsik/Elsik_2003_Interdialect.pdf

1. Me ola Adriha, nasváli ssa i čhajóri, géjom laha kkrátí, ssa ko pándž óri, géjom laha uppe pohotovost'. 2. Šéjate, k'orvoši. 3. Mer igen lázošni sáhi, sáh'asse štár vad' pándž beršiki. 4. Me még, akkorábo na ssa man khére semivego, so phíravav akán, akkor homájoššan dikháhi. 5. Hát láche me akkorábo nem igen dikháhi, aňňíra homájoššan, de má akkor! 6. Taj restòm uppe pohotovost' taj jék busi kíšlind'om, s'ája háthúskor, akkor ájom – kampjom t'aven – ole oftóráše busiha. 7. Nóchúskor so avel Šéjatar. 8. T'akkor me ippen phenav ola Adrike, ola čhajórake, phenav: 8. „Adrika, akán dik, niko paš o busi, amen korkore, sar me dikhá, Šókakero busi hi? 9. Ni semivego mande, nina kastar te phučen, no akán so manca ovla? 10. De odá h'amaro utóšóno busi, so avel, Šéjatar.“ 11. Akán so ovla, taj čhajóri lázošni, nasváli.

1. Já s Adri, holka byla nemocná, jela jsem s ní večer, bylo tak k páté hodině, jela jsem s ní na pohotovost. 2. Do Šafi, k doktorovi. 3. Protože měla vysokou horečku, byla tak čtyřletá nebo pětiletá. 4. No a já, tenkrát jsem neměla doma brýle, co teď nosím, tak jsem viděla mlhavě. 5. No dobře jsem tenkrát moc neviděla, takhle mlhavě, a to už tehdy! 6. A dorazila jsem na pohotovost a jeden autobus mi ujel, co jel v šest dvacet, tak jsem přijela – měla jsem přijet – tím autobusem, co jede v osm. 7. V osm dvacet co přijíždí ze Šafi. 8. A tehdy právě povídám Adri, holce, povídám: 8. „Adriko, teď koukej, na zastávce nikdo, my tu jsme samy, jak uvidím, že je to selický autobus? 9. Ani u sebe nemám brýle, ani není, koho se zeptat, co teď se mnou bude? 10. A to je náš poslední autobus, co jede ze Šafi.“ 11. Co teď bude, a holka měla horečku, byla nemocná.

(Selice, jz. Slovensko)